

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

De S. Gemino Confessore Forte Monacho Ordinis S. Benedicti In Oppido S.
Gemini In Umbria Sylloge. Oppidi S, Gemini notita, Sancti Acta dicussa et
cultus Sacer.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

DE S. GEMINO CONFESSORE

FORTE MONACHO ORDINIS

S. BENEDICTI

IN OPPIDO S. GEMINI IN UMBRIA

SYLLOGE.

Oppidi S. Gemini notitia, Sancti Acta dicussa et cultus Sacer.

AUCTORE
J. B.ANNO
MCCXV.
Oppidi S.
Gemini noti-
tia ;

Narniam inter et Interamnam, Umbriæ civitates, oppidum modicum. in Narniensi dicecesi situm, cernitur, quod a Sancto, de quo agimus, confessore S. Gemini jam ab aliquot retro seculis nomen invenit. Casentinum id olim dictum fuisse, ejusque incolas a Plinio lib. 3 Historiæ naturalis cap. 14 Casuentinos seu Casuentillos nuncupatos voluit: quin et Valentie quondam, si S. Gemini Acta recte habent, nomen obtinuit. Destructum id oppidum seculo IX a Saracenis fuit, ac dein non procul a veteri situ ab incolis instauratum, eo nimirum loci, quo S. Geminius sedem fixam aliquandiu habuisse traditur: ex quo autem ea instauratio facta est, idem id oppidum, missa appellatione antiqua, non modo S. Gemini oppidum audiit, sed S. Geminum etiam ejusdem incolæ peculiarem sibi patronum adsciverunt et coluerunt. Qua potissimum de causa S. Geminum, etsi alibi defunctum, oppido cognomini adscripsimus, quem ad hunc diem Bucelino in Martyrologio Benedictino Ferenzo, seu Ferentia, olim quidem episcopali in Hetruria civitati, nunc autem vico, quod illic e vita diessit S. Geminius, adscribere placuit. Porro S. Geminius non in eo solum oppido, quod ab eo nomen traxit, sed Viterbii etiam, ac per Italiam alibi, ut infra dicetur, jam olim cultum sacrum est concecutus; ut mirum videri quodammodo queat, cum perisque martyrologis etiam Benedictinis, et Ferrario in Catalogo Generali Sanctorum Italiæ passim indictum abuisse.

Acta Sancti
partim fabulosa

2. Missum anno 1686 ad decessores nostros Viterbio fuit Vitæ ejus Latinum apographum, e quodam Ms. Domini Fecchi de S. Gemini codice transcriptum, ac Francisci Salendii notarii manu signatum. Verum Vita illa neque auctoris nomen præfert, neque antiqua est admodum; ac primum quidem hujus auctor anonymus S. Gemini in Syria, ubi eum natum tradit, gesta persequitur: tum vero, quid in Italia, quo eum e Syria venisse ait, rerum gesserit, lectori enarrat: at jejune adeo, imo et fabulose propositum sibi argumentum tractat, ut satis appareat, haud aliunde illum, quam e confusa quadam vulgi opinione et fama, monumentisve, quæ ex illa velut fonte promanarunt, hausisse, quæ de rebus S. Gemini, in Syria potissimum gestis, tradidit. Ad Vitæ S. Gemini calcem monasterii in oppido S. Gemini, PP. Franciscanis concessi, mentionem facit; unde illum non ante seculum XIV (nisi forte parvèrgon fuerit Vitæ citius ab anonymo conscriptæ, serius adjectum) scripsisse efficitur. Anonymo Jacobillus in Vita Italica S. Gemini tom. I de Sanctis Umbriæ ad diem IX Octobris plerumque consonat, etsi nonnulla, aliunde hau-

sta nec ab anonymo memorata, subinde adjiciat. Monumenta quidem, ubi de rebus S. Gemini in Syria gestis illi est sermo, et quidem antiqua, ut ait, laudat; puta Lectiones Mss. in Breviario ecclesiæ S. Gemini perpetuo contentas, codicem item Propositorum consistorialium in Bibliotheca Cardinalis Marcelli Lantis, monasterii Farsensis instrumenta, ac Mss. antiqua. Sed quid e singulis hauserit, et quæ quantave sit horum antiquitas, tacet: partim seculo VIII, partim sub IX principium, ut ex illis Jacobillus scribit, S. Geminius vixit. Quid si seculis aliquot serius confecta primum non ex certis auctoribus, sed e vulgi dumtaxat opinione fuerint? Utut sese res habeat, fidem equidem certam atque indubitam in iis, quæ per se fabulosa apparent, Acta illa apud eruditos inventura non arbitror, neque proinde ea prelo subjiciam. Verum quid de S. Gemini tum anonymus, qui etiam Jacobillo præluat, tum scriptor hic memoret, audiamus.

3 Natus est, inquiunt, in Syria ex nobili patre Militiano, regis, qui tum in Syria regnabat, militiæ duce. Matris nomen non prodit anonymus noster; Jacobillus Belliadem vocat. Martia enimvero nomina, quæ quidem militiæ duci ejusque conjugii apprimè convenient: at vereor, ne sint plane conficta. Horum porro filius S. Geminius, etsi e parentibus idololatriæ ortus, societate cum Christianis, ut Jacobillus scribit, contracta, Christo nomen mature dedit, cumque jam adulesceret, ac pietati unice vacaret, accidit, ut ingenti numero ac subito in Syriam Chaldæi irruerent: jamque obvia quæque populati, prædisque onusti ad mare redierant, cum Militianus, collecto confestim exercitu, abeuntem hostem insecutus, aggressusque, victoriam prædasque ablatas sibi cedere compulsi; verum non absque prodigio: nam, quem una secum ducere in hostem voluerat Filium, licet absentem domi, et istic precibus pro patris Syriorumque salute pugnarem, pater exserto gladio Chaldæos in fugam agentem vidit: cujus quidem victoriæ præcipuus hic fructus fuit, ut rediæ domum Militianus, quod Filii precibus, qui tamen pedem domo non extulerat, victoriam referret acceptam, una cum uxore omnique familia fidem Christianam amplecteretur.

relatam ipsius
precibus
victoriam in
Syria.

4 Verum ista sua difficultate non carent. Si enim quæsieris, quo tempore, aut quo Syriæ rege memorata Chaldæorum in Syriam irruptio contigerit, tantum abest, ut, quo ea contigerit tempore, edicat anonymus, ut ne ætatem quidem, quæ S. Geminius vixerit, ex illo elicias: unde tota illa narratio ab auctore, de rebus S. Gemini haud

sed adjunctis

ACTORS
J. B.

haud probe instructo, profecta videtur. Si autem Jacobillum audias, obiit in Italia S. Geminus anno 815 post traductos ibi annos circiter octo; eoque eum venisse, ait, paulo post relatam ab ejus patre de Chaldaeis victoriam; unde fit, ut memorata Chaldaeorum in Syriam irruptio sub initium seculi IX contigisse debuerit, Aaronis Rascidi tempore, qui ab anno 786 usque ad annum 809 regnavit in Syria, uti apud Elmacinum videre est. At vero hic Aaron non Syriae tantum, sed et ipsi Chaldaee aliisque vicinis regionibus imperabat, ut minus verosimile videatur a Chaldaeis Syros id temporis male habitos ac passim fuisse spoliatos, cum ejusdem domini servirent imperio: suis id quidem filiis dividerat Aaron; sed rursus tam Syriae, quam Babyloniae regioni, teste Elmacino, filium praefecerat Alaminum; neque, viro illo, inter ejus filios ulla legitur viguisse dissensio. At unde Chaldaei in Syriam irruerunt? Si anonymum audias, e sua illuc patria censeas advenisse, et maritimo quidem itinere. Tunc temporis, inquit ille, Chaldaei armati Syriam invadentes depraedabantur omnes et cum multis spoliis et thesauris acceptis reverterentur ab mare, ut transfretarent in Chaldaeam; cum tamen terrestre iter e Syria in Chaldaeam nimium quantum brevius sit, quam si trajecta maris Mediterranei parte, ac dein itinere terrestri peragrata Aegypto, emensisque rursus sinu Arabico, mari Erythraeo, et sinu Persico in Syriam navigare oporteat, nullumque Syriam inter et Chaldaeam reperire sit mare.

parum creditibus

5 Chaldaeos Jacobillus Samaria, quae Palaestina civitas est, irrupisse in Syriam scribit, eosque Samaritae Chaldaeos vocat. E Palaestina quidem per mare mediterraneum in Syriam iter patet. Verum quid, quaeso, negotii ea tempestate in Palaestina Chaldaeis erat? Eone etiam populiabundi venerant? Sedemne illic fixam, quod Jacobillus innuere videtur, constituerant? At vero ut Chaldaea et Syria, ita et Palaestina id temporis Aaronis subiacebat imperio, quod tam longe lateque a Chaldaeis sub bellicosissimo principe devastatum fuisse, non admodum apparet verisimile. Si quis hic detur conjecturae locus, praedonum aliqua fortasse colluvies tum temporis Babylone, quam Chaldaeorum gentium caput lib. 7, cap. 26 Plinius nominat, aut e vicinis huic regionibus,

C

occupato bellis exteris Aaron, eruperit, ac Arabiam Palaestinamque terrestri itinere peragata, superataque demum maris mediterranei parte Syriae vastitatem intulerit. Ita quidem anonymi et Jacobilli dicta utrumque conciliat: verum non ea est hujus conjecturae vis, ut rem omnem queat commenti suspitione excimere. Adhaec Jacobillus Syriae regem aperte, quod anonymus tacite quodammodo videtur innuere, idololatram facit, quales nec Aaron, nec Alaminus, sectae Mahometicae homines, fuerunt. Militianum autem Chalcedone adversus Chaldaeos egressum Jacobillus scribit, quo nomine non cognominis Bithyniae civitas ad pontum Euxinum ex adverso Constantinopoleos sita, quae tum temporis imperatori Constantinopolitano parebat; sed Chalcis, sequiori aeo, ut tom. 3 Orientis Christiani pag. 786 Lequienus probat, Chalcedon etiam dicta, quae Chalcidene, Syriae mediterraneae regionis caput fuit, intelligenda est. Verum progrediamur ad alia.

vestitam, adstruunt.

6 Paucis post relatam de Chaldaeis (si modo commentum non sit) victoriam annis e vivis, ut Jacobillus ait, Militianus excessit. Geminum vero

Syriae rex, ut Acta perhibent, paternis muneribus, hisque amplioribus, admovere statuerat: at Geminus, cui non regi, sed Deo militare decretum erat, oblatos sibi honores respuit, nihil maternis precibus, nihil regis minis aut pollicitationibus motus. Conjectus itaque in carcerem fuit, quo dum detinetur, rex neptem suam (en aliud commenti genus) in carcerem ad S. Geminum mittit, quae Juvenis pudicitiam simul et fidem expugnet. Cum neque his artibus quidquam esset effectum, ventum est ad verbera, quibus pari constantia toleratis, angeli, si credimus, ope e carcere eductus, jussus fuit Italiam, ubi reliquos vitae dies transigeret, petere. Clam itaque matre profectus propter maris Syriaci litus specum subiit, in quo herbis et aqua victitans, moratus est diebus octodecim. Hic cum puellae rusticae manum aridam suis sanasset precibus, ac infideles octoginta ad Christiana sacra adduisset, vulgari per hominum ora ejus sanctimonia cepit, ejusque fama ad matrem allata, ad Filium illa continuo volat, oratque, ne se deserat; sed incassum. Itaque ad suos maesta regressitur, una cum consanguineis ad Filium confestim reditura; sed interim jam vela in Italiam S. Geminus dederat. Mater vero eodem in specu, quem Filius incoluerat, reliquum vitae cursum transegit, et, ut quidem aiunt, tumulari voluit.

7 Sanctum Geminum vero in Italiam appulsum primum excepit Fanum Fortunae, in statu Ecclesiastico ad maris Hadriatici litus Pisaurum inter et Senogalliam situm et cum antiquitate sua, tum episcopali sede conspicuum. S. Paternianum, velut primum suum episcopum, de quo actum apud nos est ad diem XII Julii, veneratur. Exstitit olim non procul inde Ordinis Benedictini monasterium S. Paterniani sacrum, et in Actis S. Fortunati, Fanensis episcopi ad diem VIII Junii memoratum, cujus incolae S. Geminum advenam benigne admodum ac Christiane suscepisse perhibentur. Sed hospiti, S. Geminus praestiti, uberem retulere mercedem: siquidem ipsis, ut Acta perhibent, aquae penuria laborantibus, eorum humanitati non ingratus Hospes, fontem fuis ad Deum precibus excitavit. Haud diu tamen illic moratus S. Geminus fuit, cum eum alio, etsi non sine monachorum Fanensium dolore, proficiscentem mox Acta exhibeant.

E Syria in Italiam appulsus

8 Cum his igitur vale S. Geminus dixisset, longius ab ora maritima discedens, Spoletum, Umbriae civitatem episcopalem, properavit, ea nimirum, ut Acta perhibent, de causa, quod Fani Fortunae sive ob sanctimoniam vitae, sive ob elicitum, quo de sermo paulo ante fuit, prodigiose fontem populi sermonibus nimium, quam ut ejus animi demissio ferret, celebraretur. Ubi vero Spoletum advenit, mox more suo ecclesias adire, prolificisque vacare cepit orationibus; maxime autem S. Gregorii martyris, ad diem XXIV Decembris Martyrologio Romano inscripti, ecclesiam. Hic orantem editus filius, juvenili actus insolentia, alapa percussit, moxque facti penas a daemone mirum in modum vexatus dedit: quod ut juvenis pater audivit, confestim S. Geminum delicti veniam deprecaturus accessit, cuius precibus motus pristinam obsessio valetudinem reddidit. Sparsa in vulgus prodigii fama, quam oderat S. Geminus, in causa fuit, cur hinc iterum ipsi alio demigrandum fuerit. Hinc itaque S. Geminus, ut ejus Acta habent, abiit in civitatem Martanam, seu, ut alibi lego, Martulanam.

F variis locis editi miracula et Casuenti

A Martulanam. Sita fuit in Umbria quinque circiter passuum millibus Tuderto (Italice Todi) in ortum brumalem distans ad radices montis sibi cognominis. Hinc vero, expulso e viduæ cujusdam filia dæmone, Casuentum seu Casuntiam venit, ubi, inquit anonymus, habitavit pluribus diebus sanando infirmos, prædicando et miracula multa faciendo. Hæc generatim de rebus S. Gemini Casuenti gestis anonymus refert.

condita S.
Nicolaus ec-
clesia, sus-
ceptoque,

9 At his paulo plura Jacobillus in S. Gemini Vita memoravit; ac primum quidem eum ad abbatiam quamdam Benedictinam ante annum 730, ut ait, fundatam et extra veteris Casuenti muros sitam divertisse, sedemque ibidem stabilem nutu divino fuisse, affirmat: dein vero ibidem ecclesiam S. Nicolai sacram excitasse, et adeo virtutibus prodigiisque inclaruisse, ut eo non solum mortuo, sed vivo etiam (cujus tamen rei penes Jacobillum fides esto) Casuentum S. Gemini oppidum appellatum a concurrente eo sanitatis recuperandæ causa multitudine fuerit. Addit denique tom. pag. 294, ibidem a S. Gemino Benedictinorum habitum fuisse susceptum. At hac in re sibi constare non videtur is auctor, cum tomo 1, pag. 744 id eum in S. Paterniani monasterio mox a suo in Italiam appulsu præstitisse, tradiderit; ac iterum ad Vitæ S. Gemini calcem non desse antiquos codices dicat, qui S. Geminum habitu jam inde monastico indutum fuisse referant, cum in Italiam appulsus e Syria fuit. Contra anonymus nihil omnino refert, unde illum sive in ista abbatiâ Benedictina, sive alibi Benedictinorum habitum suscepisse, concludas: Mabillonius nec in Annalibus Benedictinis, nec in Actis Sanctorum Ordinis sui, ac nec denique inter Prætermissos S. Geminum locum dedit, quod tantum facere in iis solet, qui, si monachi fuerint, Benedictini equidem non fuerint, vel, si tales fuerint, Acta non habent modo, vel erroribus fabulisque respersa, quarum certe immunia mihi non videntur S. Gemini Acta, de quibus mihi hic sermo est.

ut quidem
aiunt, Bene-
dictino habi-
tu

10 Laudat quidem Jacobillus hæc æditui Spoletani filii de S. Gemino verba: Tunicam habens usque ad talos; verum quid ni hæc de eremitica dumtaxat tunica intelligi possint? Quod autem de S. Gemini picturis addit, nempe in quibusdam, quarum una est in ecclesia S. Francisci, habitu eum Benedictino indutum exhiberi, C quamvis eundem alia, ipsaque oppidi insignia ad relatæ ejus precibus a Militiano victoriæ memoriam armati equitis specie representent, nihil quoque certi effici inde potest, cum non nisi ex populari traditione ac dudum post ejus mortem ita formatæ verosimillime fuerint. Certe si quid ex Actis S. Gemini magna ex parte fabulosis conjicere possim, fuerit is vir quidem sanctus, sed ipsis Umbriæ incolis, ut qui eo peregre advenit, vitamque solitariam ab hominum oculis remotam duxerit, domiciliaque non raro mutarit, parum notus; unde posterioribus seculis factum opinor, ut, qui aliquid de illo litteris consignare voluerunt, nec certum sibi duces prælucentem haberent, meram vulgi opinionem famamque, id est, duces non raro infidam, maxime in iis, quæ in Syria abs illo gesta dicuntur, secuti sint. Familiare autem Umbris fuisse Sanctos e Syria in Umbriam evocare, e Tractatu præliminari de SS. XII e Syria in Italiam advenis tomo 1 Julii præfixo satis liquet. Sed qualiacumque sint S. Gemini Acta, cum falsis vera mi-

sceri soleant, Benedictinum fuisse, prorsus inficiari nolim; cellem tamen, ut id alicunde certioribus possem documentis luculentius probatum dare.

AUCTORE
J. B.

11 Postquam Casuenti aliquamdiu moratus fuisset, hinc denuo angeli, ut aiunt, monitu Ferentum seu Ferentiam, episcopalem ea tempestate in Tuscia suburbicaria civitatem, nunc autem vicum, secessit. Verum a Ferentinis ejectus, vicinis in locis cavernam sibi delegit, in qua semotam ab hominibus vitam, sed Deo conjunctam duxit, donec ibi, ab angelo de imminente sibi morte præmonitus, beatam animam creatori reddidit anno, ut Jacobillus scribit, 815, ubi et congruo loco sepultus est; ut a vero plane discedat Menologium quoddam Benedictinum, cujus hæc verba Jacobillus tom. 3 pag. 496 citat: Ferenti in Tuscia S. Gemini monachi et confessoris, admirandæ sanctitatis Viri, filii Militiani, regis Syriæ generalis. Obiit Camerini, nunc S. Gemini in Umbria 19 Octobris anno dcccxxv. Nec enim, quod modo S. Gemini oppidum dicitur, Camerini nomen obtinuit unquam, nec ibi, sed Ferenti secundum Acta, vivere desiit. Camerinum autem inter Umbriæ Picenique confinia ad Apennini radices passim collocatur. Hæc de rebus gestis S. Gemini dicere habui, reliquum est, ut, quæ ad ejus cultum pertinent, paucis pariter expediám.

Ferentia moritur.

12 Cultum per Italiam non exiguum obtinuisse S. Geminum, documento sunt ædes variæ ejusdem nomini sacræ, quarum Jacobillus hinc inde mentionem fecit: has inter præcipua est, quam, destructo seculo 1x per Saracenos veteri Casuento, conditoque non procul inde deinceps S. Gemini oppido eo loci, quo ille aliquamdiu vixerat, ejus nomini sacram loci incolæ voluerunt, adjecto etiam Benedictinorum monasterio, quod temporum lapsu ad presbyteros seculares translatum fuisse, jam supra retulimus. Casuenti excidium Jacobillus sub annum 840 ea fortasse solum de causa accidisse scribit, quod eo circiter tempore evocati a Radelgiso Beneventanorum, et Siconulfo Salernitanorum principibus bello inter sese certantibus Saraceni maximis dein cladibus Italiam affecerunt. Non semel autem in Umbriam se Saracenos intulisse ex Erchemperto, scriptore æquali, satis liquet. Per idem tempus (annum circiter 880) inquit ille apud Muratorium tom. 2 Script. Rerum Italiæ part. 1, pag. 248, omnem (Saraceni, F inita cum Athanasio, præsule Neapolitano, pace) terram Beneventanam simulque Romanam, nec non Spoletii partem diruentes, cunctaque monasteria et ecclesias, omnesque urbes et oppida, vicos, montes et colles insulasque deprædarunt. Rursus sub finem Historiæ suæ ita scribit: Defuncto autem (sub annum dcccxxx) Lamberto, filio Guidonis senioris, filio suo Spoletium reliquit; quo etiam decedente, Guido junior Spoletium et Camerinum suscipiens, cum Saracenis in Sepino (Sammii oppido) castrametatis pacem fecit, obsidibus datis et acceptis: cujus etiam tempore supradicta cœnobîa, urbes et oppida omnia a Saracenis capta et exusta sunt. Ac iterum paulo post: Cognoscens autem Guido Carolus Augustus (Crassus, anno 888 defunctus) seminecem jacere, regnandi cupiditate devictus deceptusque a contribulibus suis, relinquens Beneventanam provinciam sibi subactam et Spoletentium ducatum, abiit in Galliam regnaturus; Beneventi quidem tellus a Græcis capitur;

Variis per Italiam locis

AUCTOR
J. B.

pitur; Spoletium deprædatur ab Agarenis. *Verum quo definite anno veteris Casuenti excidium acciderit, quoque instaurari S. Gemini oppidum, condique primarium ejus templum S. Gemino sacrum cepta fuerint, dicendo non sum.*

vides sacras

13 Alteram item ecclesiam S. Gemino dicatam in hujus Actis memorat, Ferentia excitatam, quæ etsi semirutæ, S. Gemini tamen appellationem ad proximæ elapsam, quo scribebat, seculum usque servavit. Tertiam vero in territorio Tudertino in loco, Civitella dicto, ac Tyberim inter et Tiniam sito, conditam. Quartam in monte Agnatio in agro Nucerinæ. Quintam denique in territorio Bassanensi in Tuscia Suburbicaria non procul Tyberi et civitate Hortana. Quod autem ad sacras S. Gemini exuvias attinet, de his ad calcem tom. 3 in Catalogo Umbriae reliquiarum pag. xxxiiii ita scribit Italice. Corpus (imo, corporis pars) S. Gemini monachi et confessoris, quod olim Ferenti, dein Viterbii quievit, creditur quiescere in ecclesia S. Nicolai in dicto oppido S. Gemini; ac paulo post addit: sed ad hanc usque diem oculis nostris ignotum. Hæc ille, sed parum affirmate de S. Gemini reliquiis, quæ in S. Nicolai ecclesia servari creduntur: luculentius autem de isdem Viterbium aliquando translatis constat: nam primo quidem P. Bernardinus Coccovagini scriptis ad decessores nostros anno 1686 Viterbio litteris testatus est, ibidem urnam, hisce verbis: Hic requiescit corpus beatissimi Gemini confessoris inscriptam, a se in S. Laurentii ecclesia non solum fuisse conspectam; sed etiam fortuito eadem in urbe repertum antiqui Missalis, typis editi, folium pergamenum, veteri Ovidianarum Metamorphoseon codicis involucro insertum, in quo hujusmodi de S. Gemino legebatur Oratio: Immensam clementiam tuam, omnipotens Deus, humiliter deprecatur, ut, qui fragilitate carnis

præpediti innumerabiliter peccamus, beatissimi Gemini confessoris tui precibus adjavemur: quatenus ejus sacratissimum corpus hic pro amore venerabiliter amplectimur, ejus suffragantibus meritis ab omni adversitate liberemur. Per Dom. etc.: unde non modo S. Gemini reliquias Viterbii servatas, sed peculiari etiam quodam cultu ejusdem memoriam antiquitus celebratam fuisse, efficitur.

14 Dein narrat Bussius in Chronologia episcoporum Viterbiensium, anno 1724 præter omnium expectationem sacra S. Gemini confessoris ossa in ecclesia cathedrali, S. Laurentio sacra, in altari veteri reperta, novoque una cum reliquiis SS. martyrum Valentini et Hilarii ab Adriano Sermattei Viterbiensi episcopo fuisse inclusas. Quæ vero ætate Viterbium primum allata fuerint nec apud Jacobillum, nec alibi relatum invenit. Apud Ferentinos obiisse sepultumque fuisse, ac inde ejus ossa Viterbium allata, in superioribus dictum est. Crediderim itaque hæc, Ferentia fuisse servata, dum a Viterbiensibus penitus fuit excisa: tum enim Viterbienses, servatas apud Ferentinos Sanctorum exuvias sacrasque imagines in suam civitatem asportasse, idem Bussius lib. 1 Historiæ Viterbiensis pag. 40 generatim affirmat. Ferentiam porro a Viterbiensibus excisam aiunt Leander Alberti in Descriptione Italiae, et Baudrandus in Dictionario suo Geographico anno 1074; contra Bussius mox laudatus pag. 41 integro fere seculo serius, anno nimirum 1172 et jure quidem merito, cum in Operis sui Appendice pag. 398 Christiani, Moguntini archiepiscopi, Frederici I, imperatoris per Italiam legati instrumentum, quo Viterbienses cesari, ejus ob Ferentia excidium indignationem incurrerant, reconciliantur et Banno imperiali absoluntur, exhibeat, datum Fluginel anno Domini Incarnationis mclxxxiii, Indictione vii, Idibus Februarii.

sibi dicatas
habet, hono-
ranturque
Viterbii ejus
reliquis.

DE S. DEUSEDIT

ABBATE CASINENSI

IN REGNO NEAPOLITANO.

SYLLOGE.

ANNO
DCCCXXXIV
S. Deusedit,
mortuus
anno 854

Mabillonius, licet rerum Benedictinarum scriptor diligens, pauca habuit, quæ de rebus gestis S. Deusedit, ad pietatem pertinentibus, sive Ordinis sui Annalibus, sive Actis Sanctorum insereret, ut seculi Benedictini iv part. 2 pag. 463 ipsemet profitetur. Loco proxime citato, ubi de tribus simul Casinensibus seculo ix abbatibus, Cœlitum numero insertis, Apollinare, Deusedit et Bertharia agit, de Deusedit hæc tantum scribit: Apollinarem excepit Deusedit, abbas quintus decimus, seditque annis sex. Eum Sicardus, Beneventanus princeps, rebus monasterii inhians, durissime tractavit. Hic quippe (Leonis Marsicani Chronici Casinensis lib. 1 cap. 22 verbis utitur Mabillonius) prædictum venerabilem abbatem, virum omni sanctitate conspicuum, causa pecunie, cepit, atque custodiæ mancipavit. Qui sanctus Vir, cum depo-

situs fuisset vii Idus Octobris, in loci, ubi reconditus est, multos febre detentos, diversisque languoribus oppressos, ex fide poscentes ad cineres suos pristinae salutis restituit. Eius mentionem eo die facit Martyrologium Romanum, traditque Virum sanctum, in carcere ærumnis confectum, exspirasse. Ejus memoria sub ritu duplici colitur apud Casinates: mors contigit anno dcccxxxiv; silet de eo Oderisii (abbatis Casinensis) Breviarium Ms., seculo ix eevenite exaratum. Nec fere plura de eo Mabillonius scribit in Annalibus ad annum 828, quo Apollinaris, S. Deusedit proximus decessor, v Kalendas Decembris obiit; vel ad annum 834, quo vii Idus Octobris Deusedit vitam in carcere finiit.

2 Utriusque emortualis dies signatur in Necrologio Casinensi tom. 7 Scriptorum Italiae, a Muratorio